

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 388/2011-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť P. F., B., zastúpeného advokátkou JUDr. K. U., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 3/2010 z 29. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. F. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júla 2011 doručená sťažnosť P. F., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. K. U., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 3/2010 z 29. marca 2011 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezmom:

„1. Základné právo P. F. na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 3/2010 z 29. 03. 2011 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 3/2010 z 29. 03. 2011 sa zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. P. F. priznáva trovy právneho zastúpenia 261,82 EUR (slovom dvestošesťdesiatjeden EUR a osemdesiatdva centov), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. K. U. so sídlom B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh a z obsahu ústavným súdom vyžiadaného spisu Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 18 C 94/2003, Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 50 Cb 220/95-Va a sp. zn. 50 Cb 533/93-Va vyplýva:

Rozsudkom krajského súdu č. k. 50 Cb 220/95-Va-124 z 22. októbra 2001 bola S., a. s. (ďalej len „poisťovňa“), zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi istinu v sume 2 034 334 Sk, úroky z omeškania za obdobie od 1. decembra 1993 do 30. apríla 1995 v sume 86 110,90 Sk, úroky z omeškania 22 % z istiny za obdobie od 1. mája 1995 do zaplatenia a trovy konania v sume 124 725 Sk, a to z titulu poistného plnenia z poistnej udalosti (odcudzenie motorového vozidla s namontovaným technologickým zariadením), ku ktorej došlo 31. októbra 1993 až 1. novembra 1993. Na odvolanie poisťovne najvyšší súd rozsudkom č. k. 3 Obo 75/02-153 z 23. januára 2003 potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 50 Cb 220/95-Va-

124 z 22. októbra 2001. Oba označené rozsudky v časti zaväzujúcej poisťovňu zaplatiť poisťné plnenie v prospech sťažovateľa nadobudli právoplatnosť 6. marca 2003.

Rozsudkom krajského súdu č. k. 50 Cb 533/93-Va-206 zo 6. mája 2002 bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť I., a. s., Bratislava, resp. po premenovaní O., a. s., B. (ďalej len „banka“), 2 744 673,59 Sk a trovy konania v sume 109 784 Sk, a to z titulu pohľadávky z úveru poskytnutého sťažovateľovi. Na odvolanie sťažovateľa najvyšší súd rozsudkom č. k. 6 Obo 258/02-239 z 13. augusta 2003 potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 50 Cb 533/93-Va-206 zo 6. mája 2002. Oba označené rozsudky v časti zaväzujúcej sťažovateľa na plnenie v prospech banky nadobudli právoplatnosť 31. októbra 2003.

V konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 94/2003 si sťažovateľ v postavení žalovaného uplatnil proti A., a. s. (ďalej tiež „poisťovňa“), ktorá bola v postavení žalobcu, protinávrhom doručeným okresnému súdu 30. marca 2005 nárok na zaplatenie sumy 1 620 874 Sk z titulu náhrady škody. Sťažovateľ si uplatňoval nárok na náhradu škody z dôvodu oneskoreného plnenia poisťovne z poisťnej udalosti (odcudzenie motorového vozidla s namontovaným technologickým zariadením, ku ktorej došlo 31. októbra 1993 až 1. novembra 1993 a na poskytnutie plnenia poisťovňou podľa sťažovateľa došlo až 26. marca 2003) v príčinnej súvislosti s čím došlo ku škode spočívajúcej vo vzniku povinnosti sťažovateľa uhradiť banke (ktorá poskytla sťažovateľovi úver na zakúpenie technologického zariadenia a v prospech ktorej bolo vinkulované poisťné plnenie v prípade poisťnej udalosti na tomto technologickom zariadení) sumu 1 730 658 Sk, z ktorej po čiastočnej úhrade si uplatnil sumu 1 620 874 Sk. Poisťovňa v priebehu prvostupňového konania vzniesla námietku premlčania nárokov sťažovateľa.

Okresný súd rozsudkom č. k. 18 C 94/03-526 z 13. mája 2008 (ďalej len „rozsudok z 13. mája 2008“) protinávrhu sťažovateľa vyhovel a poisťovňu zaviazal na náhradu škody sťažovateľovi, pričom námietku premlčania vznesenú poisťovňou neakceptoval.

Na odvolanie poisťovne krajský súd rozsudkom č. k. 13 Co 89/2008-562 z 21. októbra 2008 zmenil rozsudok okresného súdu z 13. mája 2008 tak, že protinávrh (žalobu) sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu z 21. októbra 2008 dovolanie, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom v otázke posúdenia premlčanosti nárokov sťažovateľa na náhradu škody. Najvyšší súd stotožniac sa s právnymi závermi krajského súdu dovolanie sťažovateľa napadnutým rozsudkom zamietol. Krajský súd aj najvyšší súd zhodne dospeli k záveru, že k úbytku majetku sťažovateľa, a tým vzniku škody, došlo poukázaním poisťového plnenia poisťovňou v prospech banky (v období do 26. marca 2003), a nie až právoplatnosťou rozsudku krajského súdu č. k. 50 Cb 533/93-Va-206 zo 6. mája 2002 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 6 Obo 258/02-239 z 13. augusta 2003, dňom 31. októbra 2003. Na základe uvedeného potom najvyšší súd (aj krajský súd) dospel k záveru o začatí plynutia objektívnej aj subjektívnej premlčacej doby až najneskôr od 26. marca 2003 a uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby pred podaním protinávrhu sťažovateľom 30. marca 2005, k čomu najvyšší súd uviedol: *„Medzi 21. 3. 2003 a 26. 3. 2003 začala preto plynúť objektívna trojročná premlčacia doba na uplatnenie práva na náhradu škody... subjektívna premlčacia doba môže plynúť len počas plynutia objektívnej trojročnej premlčacej doby, treba jej začiatok posunúť na dobu medzi 21. 3. 2003 až 26. 3. 2003, kedy došlo k zníženiu majetku žalobcu. Dvojročná premlčacia doba tak uplynula najneskôr 26. 3. 2005. Ak potom žalobca podal žalobu (vzájomný návrh...) až 30. 3. 2005, urobil tak oneskorene. Námietka premlčania vznesená žalovanou je teda dôvodná, ku ktorej odvolací súd dôvodne prihliadol.“*

Sťažovateľ videl porušenie ním označených základných práv v nesprávnych právnych záveroch najvyššieho súdu (ako i krajského súdu) v otázke posúdenia premlčanosti nárokov sťažovateľa na náhradu škody a uviedol: *„Sťažovateľ v dovolaní poukazoval na skutočnosť, že úverová banka prijala od žalovanej poisťovne náhradu dňa 27. 04. 2003. Pokiaľ dovolací súd prevzal právny názor odvolacieho súdu vtom, že k úbytku majetku sťažovateľa došlo prevodom finančných prostriedkov – poisťovej náhrady z účtu*

žalovanej na účet úverovej banky, s argumentom sťažovateľa, že k úbytku jeho majetku mohlo dôjsť až prijatím poisťnej náhrady a jej pripísaním na účet úverovej banky, sa v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite nevysporiadal, napriek tomu, že pre posúdenie začiatku plynutia premlčacej lehoty má právny význam otázka, aká právna skutočnosť má za následok úbytok majetku žalobcu a teda či k zmenšeniu jeho majetku došlo okamihom poukázania finančných prostriedkov dlžníkom sťažovateľa, alebo okamihom prijatia týchto prostriedkov na účet sťažovateľovho veriteľa.

Dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nedal žalobcovi odpoveď na otázku, prečo poukázanie poisťnej náhrady žalovanou vyhodnotil ako úbytok majetku žalobcu, keď sa ani nezaoberal otázkou, kedy a na základe akej právne významnej skutočnosti sa poisťná náhrada stala majetkom sťažovateľa. Keďže odpoveď na túto otázku sťažovateľ považuje za právne významnú pre určenie začiatku plynutia premlčacej lehoty a v odôvodnení rozhodnutia absentuje, sťažovateľ považuje zdôvodnenie rozhodnutia za nedostatočné, majúce za následok porušenie práva sťažovateľa na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Sťažovateľ porušenie svojho práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie vidí aj v neurčitom a nejednoznačnom stanovení konkrétneho dátumu začatia plynutia objektívnej premlčacej doby, ktorá bola v odôvodnení rozhodnutia určená intervalom od 21. 03. 2003 do 26. 03. 2003. Ak by zmenšenie majetku sťažovateľa malo byť viazané na konkrétny dátum poukázania poisťnej náhrady žalovanou, mal dovolací súd v súlade so svojim právnym názorom začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty určiť konkrétnym dňom poukázania tohto plnenia, nie v rozpätí šiestich dní...“

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľov prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery

zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Ochrany základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamenajú právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ich účelovo chápať tak, že ich naplnením je len víťazstvo v takomto spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal namietaný rozsudok najvyššieho súdu.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd nezistil, že by najvyšším súdom aplikované právne závery mohli zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku najvyššieho súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Naopak, najvyšší súd svoje právne závery, podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, t. j. tak, ako to vyplýva z požiadaviek základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd nezistil, že by napadnutý rozsudok najvyššieho súdu bol svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou alebo nedostatočne odôvodnený, ani pokiaľ ide o sťažovateľom namietaný záver najvyššieho súdu o úbytku majetku, resp. vzniku škody na strane sťažovateľa už poukázaním vinkulovaného poistného plnenia poisťovňou, a nie až právoplatnosťou súdneho rozhodnutia ukladajúceho poisťovní plniť sťažovateľovi.

Pokiaľ sťažovateľ videl arbitrárnosť napadnutého rozsudku aj vo vymedzení času vzniku škody časovým intervalom niekoľkých dní, a nie jedným konkrétnym dňom, resp. v nevysporiadaní sa s námietkou sťažovateľa, že k úbytku majetku nemohlo dôjsť poukázaním poisteného plnenia banke poisťovňou, ale až pripísaním poistného plnenia na účet banky, tieto námietky opomínajú ústavnoprávny rozmer, pretože objektívne nie sú spôsobilé spochybnit' záver o premlčaní nárokov sťažovateľa (aj keby bol čas vzniku škody ustálený jedným konkrétnym dňom, napr. posledným dňom súdom vymedzeného obdobia,

t. j. 26. marcom 2003 alebo ak by bol ustálený na 27. marec 2003, keď podľa sťažovateľa došlo k pripísaniu poistného plnenia na účet banky, dvojročná subjektívna premlčacia doba aj v takomto prípade uplynula pred doručením protinávrhu sťažovateľa okresnému súdu).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatoval, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že mohlo dôjsť k ich porušeniu, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. októbra 2011